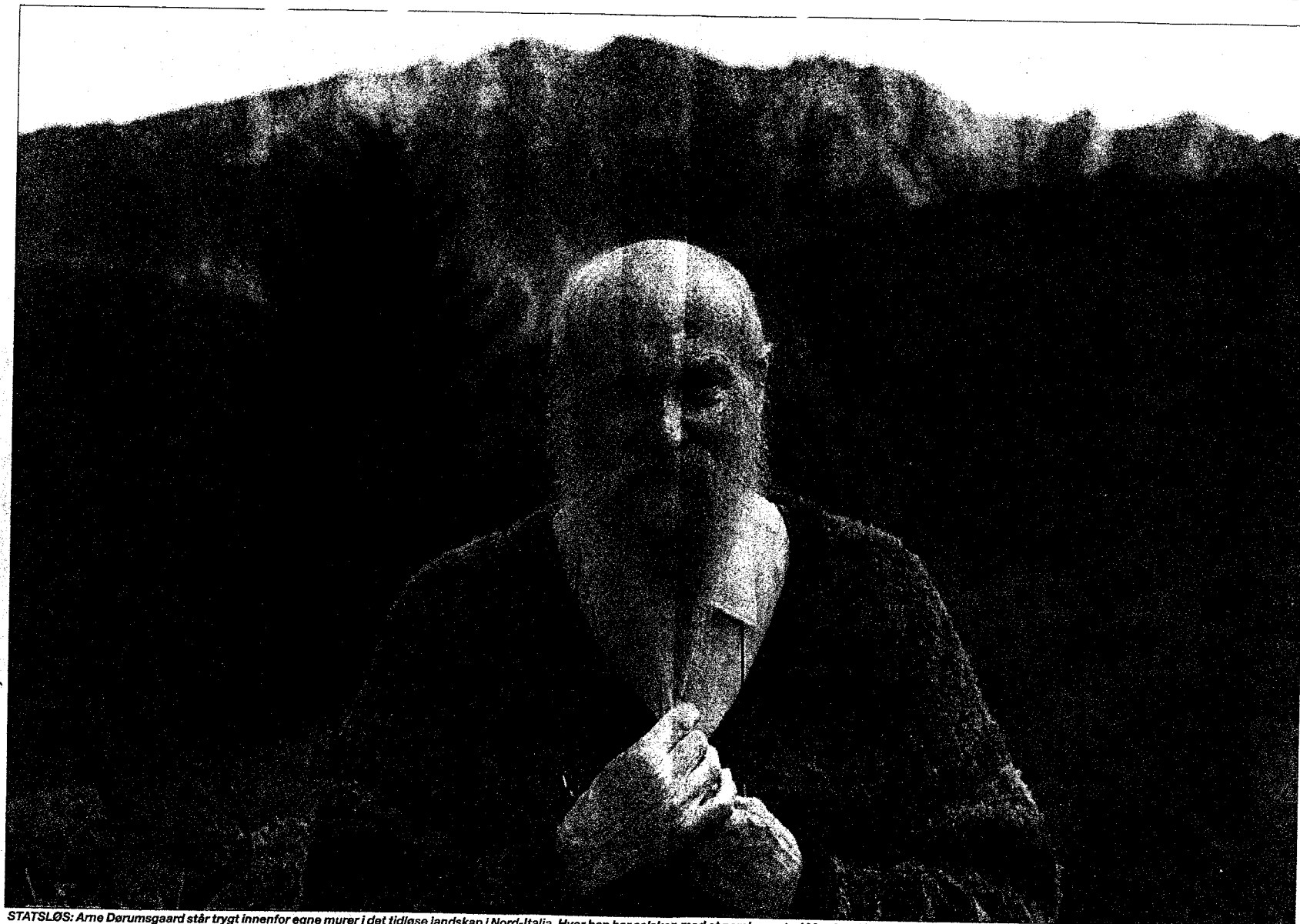

Reiste av
"landet" for
quien av det
uoverdige
"landsbilde"
oppgjort.
Bep.

111909

STATSLØS: Arne Dørumsgaard står trygt innenfor egne murer i det tidløse landskap i Nord-Italia. Hvor han har selskap med et norsk grantre! Men han har ikke lenger norsk pass, og oppfatter seg som statsløs. Likevel fortsetter han å gi store gaver til Norge. I anledning 75-årsdagen får Bergen hans gedigne samling av Østens poesi – og hans egne gjendiktninger av kinesisk og japansk lyrikk.

Landflyktig

Jeg har intet der
ute å gjøre. Jeg
er statsløs!

«eremitt»

Landt lyktug «eremitt»

Jeg har intet der ute å gjøre. Jeg er statsløs!

Arne Dørumsgaard ligner en gammeltestamentlig patriark der han står på italiensk jord med Alpene i ryggen. En legende for spesielt interesserte. Med musikk og lyrikk som livsoppgave. Med internasjonalt ry som kulturformidler.

Som riktignok har fått St. Olav for sin flerkulturelle innsats, men som aldri kommer til å vende tilbake til Norge.

RIE BISTRUP
ROLF M. AAGAARD (foto)

Marzio, Nord-Italia
Kong Sverre talte Roma midt imot. Ridder Dørumsgaard taler Norge midt imot. Han er fortsatt rødgløende opprørt over den måten Norge behandlet Kirsten Flagstad på under og etter krigen, og like opprørt over at myndighetene for tre år siden inndro tjenestepasset som han fikk i 1976 i egenkap av norsk kulturrådgiver. For han arbeider fortsatt for Norge, 18 timer i døgnet.

Han er en kultursens ridder. Som uten kompromiss har latt hele sin livstråd løpe gjennom menneskehetens farverige kulturvev. For kulturen er den endelige målestokk som enhver sivilisasjon og ethvert samfunn skal prøves mot. Og dømmes på.
Han vet det. Han vet det med milde syne, med vennlig smil. Men med urolig hjerte. For han ser at det norske kulturlandskap er i ferd med å forvandles til et ubrukelig myrlandskap med uigenomtregelig underskog av byråkrati, med lumske gjemmerull av intriger og sniklighet og med politikens drepende fangarmer som man ikke kan sno seg unna.

Derfor har han meldt seg ut. Og oppfatter seg som statsløs. Han går ikke utenfor naturen som omgir hans prektige eiendom i Marzio i Nord-Italia. Han er kontinental i alt sitt vesen, men ursorisk når det gjelder stahet! Det er ikke talemåter at han lever i selvplågt hus-

taler kultur-Norge midt imot

PAR: Billed-
Kunstneren Nella
Valencia og
signor Arne i den
parklignende
hagen nedenfor
Pensione Betulla
i Marzio.

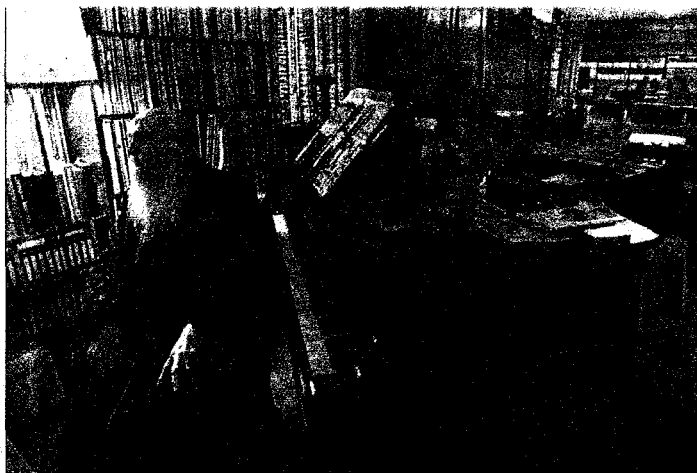
270 små og store mennesker, 120 geiter og et titalls galeglade haner, som gjør livet levelig for et hundretalls høner.

Nella Valencia

Dørumsgaard spiller ikke tiden med småprat om vær og vind og spørsmål om hvordan det står til i hans fordrums fedreland. Han er opptatt av seg og sitt. Av alt det ugitte. For tiden renner uhyggelig fort gjennom timglasset.

— Ming-dynastiet prøver å knekke meg, sukker han, nærmest frydefullt. Forlaget presser meg til å få ferdig gjendiktningen av klassisk kinesisk poesi i januar. Hver bok er på nærmere 500 sider. Så det tar tid. En gjendiktning skal jo være musikkalsk, den skal synges i sinnet. Det gjelder å finne ordmelodien. Etterpå har jeg planer om å gå i gang med det 20. århundrets kinesiske poesi. Og så venter musikken, alltid musikk.

Stemmen er myk, litt syngende på kanten av en udeklarerbar skansk. Ikke engang en professor Higgins kan spore den tilbake til Fredrikstad hvor han er født og bodde de første 18 år av sitt liv. Da dro han til Oslo, og var blant annet komponist og musikk-kritiker i kommunistavisen Friheten, før han reiste til Paris og levde på bohèmevis sammen med internasjonale kunstnere. For 35 år siden var han på studietur i Italia og kom ved en tilfældighet til Marzio nord i Italia, på grensen til Sveits, hvor han møtte Nella Valencia som var billedkunstner og med hellig entusiasme drev en eksklusiv liten restaurant med luttet biodynamisk, makrobiologisk ve-

HER ER HANS LIV: Baker og musikk. Under tittelen «Canzone Scordate» har han samlet, arrangert og utgitt med piano-komponegnant en antologi over europeiske sanger fra 1250 til 1850, i alt 22 notebøffer.

getarkost i Pensione Betulla. Hun holdt forelesninger om naturmedisin og var opptatt av Østens mystikk. Nella var ugift og vakker, som en solskisse. Dørumsgaard fant kjærligheten - og ble bofast.

— Og hvordan står det til med fedrelandskjærligheten?

— Den er ukjent for meg.

Stilheden

Pensione Betulla fikk etter hvert ikke plass til andre enn Dørumsgaard og Nella. Malerier har måttet vike plassen for bokhyller, valte skap fylles med plater og kassetter, arkivskap er kommet inn - barokke skap ut.

Arbeidsværelset i annen etasje er stort som en lesesal på Universitetsbiblioteket. Tykke gardiner dekker vinduene så knapt en solstripe kommer inn. Her er bøker og atter bøker, moderne radioutstyr og gamle klassiske møbler. Godt nedaltet. For når Dørumsgaard først slipper en finalitet person inn i det aller heiligste, blir timene små og mange. Man er utenfor tid og sted - i en atmosfære av arbeid, av kontemplasjon og fordyptelse. Av kreativitet. Her støver ikke kulturen ned.

Han er mild som passaten, men man er pinlig klar over at man stjeler av en opptatt manns tid. I årenes løp har han svart på alle spørsmål, på italiensk og engelsk, på fransk og spansk. Så han foretrekker at man tier. For i stillheten ligger kimen til nye tanker.

Likevel lister man inn et forsiktig spørsmål: er det sant at han arbeider 18 timer i døgnet.

— Min døgnrytme er atypisk, smiler han. Jeg går til sengs klokken 22 og sover tre timer. Klokken 01 står jeg opp. Ifører meg min silkeslabbok og røker en eftertenksom sigar. Så går jeg til mitt skrivebord og tenner vokslyset. Og arbeider gladelig i fem timer. Når dagen våkner ved 06-tiden, spiser jeg et stykke brød med svensk fiskepostei. Til dette drikker jeg et glass mørkt øl, slett ikke svakt, og ifører meg en banan. Samme beskjedne måltid inntar jeg klokken 10, klokken 14 og klokken 18. Etter nyhetene klokken 20.30 samler jeg meg om det varme måltid som består av en liten filet. Og et par minuttler norsk akavitt.

Nattergalen

Det er ikke bare døgnrytmen som er atypisk. Hele mannen er det. Hele hans enorme arbeidsinnsats, hans selvplågt forpliktelser som kulturformidler, hans brennende engasjement tvers gjennom all motgang, hans stahet som ikke kjenner noe kompromiss. Det er som hans ånd er bygget over en konstruksjon av rustfritt stål - ubøyelig uansett hva som måtte komme. 75 år gammel - og ennå har det ikke falt ham inn at tiden kunne være lene til å avbryte arbeidsdagen.

Mørket lukker igjen landskapet. Kirkeklokkene kaller til kveldsmesse. Dørumsgaard følger oss til smijernsporten. Skjeget er en hvit krans omkring smilet. Gud tur tilbake til Norge.

Støttet til stoken går han tilbake til sitt selvplågt isolat. For å arbeide enda noen timer.

En nattergal synger skjønnheten inn i natten.